

Zo vind je de ware liefde

Neil Clark Warren

Zo
vind je de
ware liefde

10 principes om de juiste levenspartner te kiezen

ZO VIND JE DE WARE LIEFDE

Copyright © 1992 Focus on the Family, Colorado Springs
Colorado, U.S.A. 80995

All Rights Reserved. International Copyright Secured
Originally published in English under the title
Finding the Love of your Life

Auteur: Neil Clark Warren

Copyright Nederlandse uitgave © 1997: Focus on the Family
Onder licentie uitgegeven door Uitgeverij Gideon

Vertaling: A. Spijkerman

Omslagontwerp en typografie: Iddo Hoekstra

Jaar van uitgave: maart 1998

4e druk: maart 2013

Uitgave: Gideon, Hoornaar, Nederland

ISBN 978-90-6067-747-6

NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this work may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission of the publisher.

Inhoud

Inleiding	7
<i>Principe 1: Vermijd de zeven hoofdoorzaken van een verkeerde partnerkeus</i>	<i>15</i>
<i>Principe 2: Vorm je een duidelijk beeld van je ideale huwelijkspartner</i>	<i>39</i>
<i>Principe 3: Zoek iemand die is zoals jij</i>	<i>61</i>
<i>Principe 4: Zorg voor stabiliteit vóór het huwelijk</i>	<i>74</i>
<i>Principe 5: Zoek een liefde die je diep van binnen voelt en geef daar behoedzaam uiting aan</i>	<i>95</i>
<i>Principe 6: Laat je hartstocht rijpen, voordat je besluit te trouwen</i>	<i>107</i>
<i>Principe 7: Leer de kunst van de intimiteit</i>	<i>121</i>
<i>Principe 8: Leer met conflicten omgaan</i>	<i>135</i>
<i>Principe 9: Trouw niet voordat je de belofte van levenslange trouw aan je partner kunt doen</i>	<i>151</i>
<i>Principe 10: Trouw met de volledige instemming van je familie en vrienden</i>	<i>167</i>
Conclusie	183

Inleiding

Iedereen die ik ken, hunkert naar liefde! De meest voor de hand liggende plaats om haar te zoeken is het huwelijk. Meer dan 90 procent van de inwoners van de Verenigde Staten, bijvoorbeeld, trouwt dan ook minstens eenmaal in zijn of haar leven.

In een opiniepeiling van de *Los Angeles Times* werden meer dan 2.000 Amerikaanse volwassenen ondervraagd. Op de vraag naar 'hun voornaamste doel in het leven' was 'een gelukkig huwelijk' veruit het meest voorkomende antwoord.

In een huwelijk ligt een onvoorstelbaar potentieel aan geluk besloten, maar ook een enorme kans op mislukking. Wanneer een man en een vrouw verliefd op elkaar worden en besluiten de rest van hun leven samen verder te gaan, hebben ze de mogelijkheid een leven vol vreugde voor zichzelf en hun kinderen te scheppen – of er een vreselijke puinhoop voor alle betrokkenen van te maken.

Lees de volgende waargebeurde verhalen over liefde en huwelijk; ze pakten zo heel verschillend uit:

Het verhaal van Jessica

'Ik ben getrouwd met een man die volkomen tevreden is met wie hij is en het heerlijk vindt te ontdekken wie ik ben. Ik voelde me tot John aangetrokken vanwege zijn integriteit. Hij werkt hard,

heeft gevoel voor humor en houdt van me zoals ik ben. Toen we pas getrouwd waren, zei mijn vader: “Ik heb je nog nooit zo gelukkig gezien.” Mijn broer merkte op: “Je bent weer net zo opgewekt als vroeger.” De verklaring is eenvoudig.

Voor het eerst in mijn leven weet ik dat iemand me onvoorwaardelijk en volkomen liefheeft. John en ik hebben meer overeenkomsten dan verschillen, maar die verschillen maken het leven eerder interessanter dan dat ze me angst inboezemen. Wij stellen elkaar uitdrukkelijk op de eerste plaats en geloven dat een hechte relatie ons in staat stelt de onvermijdelijke uitdagingen van een veeleisende gezins- en werksituatie het hoofd te bieden.’

Het verhaal van Barbara

‘Gary zag er altijd perfect gekleed en verzorgd uit. Hij was zelfverzekerd, bereisd en goed ontwikkeld. Hij leek rijk te zijn en wist schijnbaar wat hij wilde. In mijn ogen was hij alles wat ik niet was. Ik zat achter hem aan en trouwde uiteindelijk met hem, de enige man met wie ik echt was omgegaan. Al snel beheerste hij mijn leven en moest ik zijn opvattingen overnemen – zijn godsdienst, zijn smaak en zijn vooroordelen. Over mijn smaak op het gebied van eten of uitgaan en over mijn ideeën viel niet te twisten. Er was maar één levenswijze die aanvaardbaar was: de zijne.

Na zijn onbeschaamde buitenechtelijke verhouding, voortdurende werkloosheid, immorele zakelijke transacties en onmiskenbaar illegale praktijken waren mijn vertrouwen en respect naar hem toe verdwenen. Het leven werd een aaneenschakeling van ruzies en uitbarstingen. Zelfs toen zou ik zijn gebleven, als hij maar enigszins positief had gereageerd op mijn herhaalde smeekbeden om een zinvolle relatie.’

Het kiezen van een levenspartner – de belangrijkste uitdaging in het leven

Al meer dan vijftientig jaar werk ik met mensen zoals Jessica en Barbara – mensen die ervoor vechten hun huwelijk tot een succes te maken. Ik heb mensen gezien met allerlei soorten relaties. In de loop der tijd ben ik dan ook tot een reeks conclusies gekomen over wat bepalend is voor de mate van geluk in een huwelijk.

De eerste in mijn rijtje is deze: *De keuze van de huwelijkspartner is belangrijker dan al het andere wat je kunt doen om je huwelijk te laten slagen.* Als je verstandig kiest, verloopt je leven een stuk eenvoudiger en geeft het oneindig veel meer voldoening. Kies je verkeerd, dan kan je huwelijk stranden, waarbij jij en je kinderen, als je die hebt, veel narigheid en verdriet ondervinden. Bij de meeste mislukte huwelijken die ik heb meegemaakt, begonnen de problemen al op de dag dat ze werden gesloten. De twee betrokkenen kozen gewoon de verkeerde levenspartner.

Het kiezen van een levenspartner moet je leren

Waarom maken sommige mensen bij het kiezen van hun partner ‘voor het leven’ zo’n slechte keuze? Omdat niemand hun geleerd heeft hoe ze dat moeten doen. En hoe speel je het ooit klaar een goede keuze te maken, als je geen goede instructies hebt gekregen?

De begeleiding die je wél krijgt, is veel te oppervlakkig en leidt uiteindelijk tot mislukking. Zo vermeldt het boek *How to Marry the Man of your Choice* (Trouwen met de man van je keuze) van Margaret Kent, dat in 1987 verscheen en een bestseller werd, met trots: ‘Dit boek geeft een overzicht van diverse manipulatietechnieken. Je leert hoe je anderen kunt manipuleren en hoe je kunt voorkomen dat je zelf wordt gemanipuleerd.’ Kent vertelt vrouwen op welke twintig plaatsen ze een man kunnen vinden. ‘Door hem te bekritisieren, wordt hij verliefd op je’. Ook leer je jezelf te

‘verkopen’. Ze beweert dat haar boek ‘je naar het stadhuis brengt – ongeacht je uiterlijk, achtergrond en leeftijd!’¹

Onze samenleving, met name de televisie en de filmindustrie, leert mensen vooral op hun ‘natuurlijke instincten’ te vertrouwen bij het kiezen van een partner. Maar romantische gevoelens, die zo betrouwbaar lijken, zijn van weinig waarde wanneer het aankomt op het verstandig kiezen van een potentiële huwelijks-partner. In feite maken ze het juist vaak moeilijker. Ze maken je blind voor de cruciale factoren die je niet over het hoofd mag zien.

Gelukkig is er ook goed nieuws: *Het kiezen van de juiste huwelijks-partner kun je leren.*

De rode draad in dit boek is de stelling dat je de persoon met wie je trouwt, verstandig kunt kiezen. Een fantastisch huwelijk is mogelijk, wanneer je een fantastische partner uitzoekt, wat zelden het gevolg is van toeval of luiheid. Het is veeleer een beloning voor hen die zich door zorgvuldig geformuleerde principes laten leiden. Ze zijn zich misschien niet altijd bewust van die principes, maar als ze daardoor een huwelijkspartner vinden die ze liefhebben en met wie ze een leven lang gelukkig kunnen zijn, hebben de principes die in dit boek genoemd worden ongetwijfeld een heel grote rol gespeeld. Als je deze principes op voorhand kent en leert ze nauwgezet in praktijk te brengen, vergroot dat je kans op een gelukkig huwelijk aanzienlijk. Maar verlaat je je op toeval en geluk – of hartstocht en romantiek – dan is de kans op een mislukt, of tragisch, huwelijk groter dan vijftig procent.

De liefde kan verbitterd raken

Meer dan 200.000 huwelijken in de Verenigde Staten stranden in het eerste of tweede jaar. Stel je je het verdriet en de pijn van al deze 400.000 mensen eens voor!

Maar hoe vreselijk deze echtscheidingen ook zijn, het is nog

veel erger als er kinderen in het spel zijn. Dan stapelen de pijn en het verdriet zich op.

In haar boek *When the Bough Breaks* (Als de boog breekt), dat in 1991 verscheen, onderzoekt Sylvia Ann Hewlett de enorme gevolgen van de teloorgang van het Amerikaanse gezin. Zij wijst op het onvoorstelbaar grote aantal echtscheidingen en buiten-echtelijke kinderen.² Er wordt zelfs geschat dat een blank kind dat in het begin van de jaren tachtig is geboren, slechts dertig procent kans heeft op 17-jarige leeftijd nog met beide biologische ouders onder één dak te wonen. Voor een zwart kind is dat naar schatting zelfs maar zes procent.³

We kunnen er niet omheen dat deze afbrokkeling van de hoeksteen van onze samenleving verantwoordelijk is voor een groot deel van het leed dat mensen tegenwoordig ervaren. Wanneer het met de opvoeding zo slecht is gesteld, kan men allerlei uitzonderlijk gedrag verwachten: van bendes en drugs tot overspannenheid en zelfmoord.

Het huwelijk kan geweldig zijn

Er is echter goed nieuws: Het huwelijk kan ook fantastisch zijn!

Er gaat niets boven de liefde tussen een man en een vrouw en een gezin waarin de ouders aan elkaar zijn toegewijd. Het geeft enorm veel voldoening het leven te delen met iemand tot wie je je meer voelt aangetrokken dan tot wie ook. Dat geeft een gevoel van verbondenheid met iemand die van dezelfde dingen houdt, dezelfde opvattingen heeft en er net zo hard aan werkt je huwelijk te laten slagen als jezelf, en die je bovenal liefheeft en bijdraagt aan je ontwikkeling en gevoel van eigenwaarde. Wanneer je zo iemand vindt, kan je droom om waar geluk en complete vervulling te vinden werkelijkheid worden.

Maar dit alles begint bij jezelf en je vastberadenheid een verstandige keuze te maken. Hoe triest de statistieken over het

huwelijk ook lijken, je hebt meer mogelijkheden een partner bewust en verstandig te kiezen dan je ouders of grootouders hadden. De tien principes in dit boek zijn een weergave van recente onderzoeksresultaten en richtlijnen die hun waarde door de eeuwen heen hebben bewezen. Als je je door deze principes laat leiden, neemt de kans aanzienlijk toe dat je de juiste huwelijkspartner kiest en een duurzame en gelukkige relatie tot stand weet te brengen.

Er is een grote ommekeer nodig

Wat we echt nodig hebben is een ommekeer – een radicale verandering in de manier waarop we een levenspartner kiezen. Daar gaat dit boek over!

Ik ben ervan overtuigd dat er op dit terrein in de samenleving nog veel te verbeteren valt. Mannen en vrouwen kunnen worden geholpen een partner voor het leven te vinden met wie ze lief en leed kunnen delen. Dat vereist hard werken en veel geduld. Daar is hulp en begeleiding bij nodig. Maar vergeet niet dat we het over een heel leven hebben. Alle tijd en energie die je erin steekt, is dus zeer zeker de moeite waard.

Begin de ommekeer bij jezelf. Geen tweederangs-huwelijken meer! Streef naar een goed huwelijk.

I

Vermijd de zeven hoofdoorzaken van een verkeerde partnerkeus

Na een weekend in San Diego reed ik met een aantal collega's over de snelweg terug naar Los Angeles. Aan die snelweg staat een controlepost waar de Immigratie- en Naturalisatiedienst van de V.S. probeert auto's met illegale vreemdelingen te onderschep- pen, die de grens van Mexico naar de Verenigde Staten oversteken.

Borden langs de snelweg geven aan dat je op de rijstrook moet blijven en dat je snelheid moet minderen. Zo ontstaan er kilome- ters lange files. Ben je eindelijk bij de controlepost, dan staat er op iedere rijbaan een agent in uniform die elke auto aandachtig bekijkt. Hij laat de meeste auto's meteen door, maar zo nu en dan moet er eentje stoppen voor nadere inspectie. Na de controle- post rijden de auto's snel verder.

Toen het onze beurt was, bekeek de agent ons aandachtig en gaf vervolgens een teken dat we konden doorrijden. Terwijl we verder reden, vroegen we ons af: 'Waar kijkt de agent naar? Waar let hij vooral op? Waardoor wordt zijn argwaan gewekt? Hoe kan hij zo snel weten of er een probleem is of niet?' Je kunt je wel voorstellen dat een stel psychologen in één auto met heel wat theorieën op de proppen kwam!

Later besepte ik dat mijn spreekkamer ook een soort controlepost is. Het ene jonge paar na het andere komt langs, met het voornemen te gaan trouwen. Soms, wanneer ik vermoed dat hun relatie in gevaar is, laat ik ze 'stoppen' en bekijk de situatie wat grondiger.

Soms zit ik er naast. Een tijdje geleden had ik zeven gesprekken met een aanstaand echtpaar. Ik was van mening dat ze uitstekend bij elkaar pasten. Na een jaar gingen ze echter uit elkaar en eindigde hun huwelijk in een scheiding. Maar ik zit er niet vaak naast. Door al die jaren, waarin ik met honderden paren heb gewerkt en met vele ervan contact heb gehouden, weet ik dat ik het vaak bij het juiste eind heb.

Ik vroeg me dus af op welke waarschuwingssignalen ik let. Uit ervaring weet ik dat de sterke punten van een relatie altijd veel duidelijker naar voren komen dan de tekenen van een dreigende mislukking. Die tekenen blijven vaak net zo verborgen als kanker in een lichaam: onder de oppervlakte en moeilijk te ontdekken.

Bij toekomstige echtparen verdoezelt de liefde soms de gebreken die een huwelijk net zo systematisch kunnen afbreken als kanker een lichaam sloopt. Waaraan kun je merken dat er in het lichaam van een gebruiende, stoere jongeman kwaadaardige cellen de kop op steken? En hoe kan ik inschatten of er in een relatie ernstige problemen te verwachten zijn, als twee jonge mensen vol van romantiek en opwinding mijn spreekkamer binnenhuppelen?

Onderzoekers zijn met deze vragen aan het werk gegaan. Ze hebben hun werk zo goed gedaan, dat een recent onderzoek bijvoorbeeld uitwijst dat het succes of falen van een huwelijk met 81 procent nauwkeurigheid te voorspellen is. Aan de hand van dit onderzoek en mijn vijftiwintigjarige ervaringen, heb ik een controlelijst samengesteld met zeven punten waardoor men de verkeerde huwelijkspartner kiest.

1. De beslissing om te trouwen wordt te snel genomen

Mijn argwaan wordt gewekt, wanneer twee mensen die elkaar net een paar maanden kennen, zeggen dat ze er klaar voor zijn elkaar het jawoord te geven en de rest van hun leven samen te blijven. Ik ben dan geneigd te zeggen: 'Wat? Weten jullie wel wat 'de rest van je leven' inhoudt? Het betekent duizenden keren samen ontbijten, allerlei financiële zorgen het hoofd bieden, ziekte of depressiviteit doorstaan, grote teleurstellingen verwerken, misschien zelfs bij het ouder worden de ander lichamelijk zien aftakelen. En jullie denken een dergelijke beslissing al na een paar dagen, een paar weken of een paar maanden te kunnen nemen?'

Zo heftig reageer ik doorgaans niet, maar ze snappen wel wat ik bedoel. Als een stel er klaar voor is tot zoiets allesomvattends te besluiten als een huwelijk, nadat ze elkaar nog maar een paar weken of maanden kennen, ga ik ervan uit dat die beslissing meer op fantasie dan op werkelijkheid berust.

Ik kom dan vaak tot de conclusie dat de 'taak' van het huwelijk ernstig wordt onderschat en dat de betrokkenen nog niet volwassen genoeg zijn om er jaar in jaar uit aan te blijven werken.

Ik heb duizenden bladzijden gelezen over partnerkeuze, voornamelijk onderzoeksverslagen, en heb honderden stelletjes begeleid. Maar ik heb nog méér gesprekken gevoerd met echtparen die huwelijksproblemen hadden. Daardoor weet ik dat, wanneer het besluit om te trouwen te snel wordt genomen, de relatie een enorm risico loopt.

Een aantal jaren geleden publiceerde een aantal wetenschappers de resultaten van een empirisch onderzoek dat aantoonde hoe belangrijk het is vóór het huwelijk heel veel samen te zijn. In een steekproef van 51 getrouwde vrouwen van middelbare leeftijd 'kon er een sterk verband worden gelegd tussen de duur van de verkering met de huidige echtgenoot en de huidige huwelijksvreugde.' Het onderzoek wees uit dat een huwelijk na een betrekkelijk korte verkeringsperiode weliswaar goed kan uitpak-

ken, maar dat men in een langere periode meer ervaringen kan opdoen op gebieden die mogelijk problemen kunnen veroorzaken. 'Paren die langer dan twee jaar verkering hebben gehad, scoorden steeds hoog op het gebied van huwelijksvreugde. Voor paren met een kortere verkeringsperiode varieerde die score van heel laag tot heel hoog.'¹ Dus, een langere verkeringsperiode verkleint de kans op een mislukt huwelijk aanzienlijk.

Een overhaast tweede huwelijk baart mij net zoveel, zo niet meer zorgen. De kans is bijzonder groot dat zo'n huwelijk als reactie op bepaalde gevoelens of omstandigheden wordt gesloten.

Ik ken een aantal mensen die voor de tweede keer getrouwd zijn. Waar deze 'tweede kans' goed is uitgepakt, komt dat vaak doordat de betrokkenen niet over één nacht ijs zijn gegaan. Een vooraanstaand iemand schreef eens het volgende: 'Mijn tweede huwelijk heeft veel baat gehad bij de lessen die ik in mijn eerste huwelijk heb geleerd. Ik heb er goed aan gedaan vier jaar te wachten voordat ik weer trouwde, zodat ik in staat was mijn verantwoordelijkheid te aanvaarden voor wat er fout ging in mijn eerste huwelijk.'

Niet alleen mensen die gescheiden zijn of hun partner hebben verloren, storten zich in een nieuw huwelijk. Een verbroken relatie of verloving kan iemand ertoe brengen de ontstane leegte met iemand anders op te vullen. Soms is dat omdat men zich afgewezen, minderwaardig of eenzaam voelt. Soms hertrouwen mensen hals over kop om het rouwproces te bekorten. Een vriend van mij deed dat ook en schreef me daarover het volgende:

'De keuze voor mijn vrouw was op zijn zachtst gezegd nogal verwarrend. Ik was vierentwintig toen ik Patti leerde kennen. Ik was verpletterd door de dood van mijn verloofde, die een maand daarvoor bij een auto-ongeluk om het leven was gekomen. Ik had niet in de gaten dat ik de pijn en het verdriet van mijn verlies van me af wilde schudden. Ik dacht dat God dit

pad voor me had geopend en dat ik er maar op voort moest gaan. Ik ging één keer met Patti uit, voordat ik verhuisde. Ze leek me een goed mens en we schreven elkaar ongeveer vier maanden lang. Ik kende haar eigenlijk nog niet zo goed, maar vroeg haar impulsief ten huwelijk, zes maanden nadat we elkaar hadden ontmoet. Ik dacht er niet of nauwelijks over na of dit wel een goede keuze was. Ik dacht dat we het samen wel “zouden redden”. Ik probeerde mezelf ervan te overtuigen dat ik niet trouwde als een reactie op mijn verdriet.’

Dit huwelijk had waarschijnlijk direct al geen kans van slagen. Er kwam geen plotseling einde aan, maar het bloedde langzaam maar zeker dood. Mijn vriend leerde een harde les over te snel trouwen.

Het is een feit dat het kiezen van een partner voor het leven veel complexer is dan ons in films wordt voorgeschoteld. Het voorgenomen huwelijk moet van alle kanten worden bekeken, worden getest in goede en slechte tijden en worden beoordeeld op de duurzaamheid, naast de gevoelens van het eerste moment. Ik wil niet onrealistisch klinken, maar ik ben ervan overtuigd dat, wanneer mensen twee of drie jaar de tijd nemen om de kwaliteit van hun relatie te toetsen, ze veel beter in staat zijn een goede en verstandige keuze te maken.

In dit soort cruciale beslissingen zijn geduld en het verzamelen van voldoende informatie en gegevens onontbeerlijk. Neem er de tijd voor! Het is een stuk eenvoudiger een relatie aan te gaan dan jarenlang gebukt te gaan onder een slecht huwelijk.

2. De beslissing wordt op te jonge leeftijd genomen

Wanneer ik twee jongelui, die net hun middelbare-schooldiploma op zak hebben, hoor zeggen dat ze willen trouwen, ben ik gelijk op mijn hoede. Ik weet dat het scheidingspercentage voor mannen en vrouwen onder de twintig enorm groot is. Sociolo-

gen hebben aangetoond dat mensen die op jonge leeftijd trouwen, zelden klaar zijn voor een dergelijke stap.

Voor 21- en 22-jarigen ligt het scheidingspercentage twee keer zo hoog als voor 24- en 25-jarigen.

Toen onze oudste dochter, Lorrie, zestien was en over de universiteit begon te dromen, zocht ik haar 's avonds vaak op in haar kamer om wat te praten. Op een keer gaf ik haar een 'preek' over de 'absolute noodzaak' te wachten met een huwelijk, totdat ze oud genoeg was om voor zichzelf te bepalen wat voor soort man ze nodig had. 'Lorrie,' zei ik, 'ik wil dat je wacht met trouwen tot je vierentwintig bent.' Na een korte stilte zei ze met rustige stem: 'Goed, Pa.'

Ik was ervan overtuigd dat ze niet volwassen genoeg was om te beseffen wat ze me toen 'beloofde'; dus liep ik wat heen en weer en haalde nog enkele argumenten aan om haar te wapenen tegen de gevaren van het trouwen op jonge leeftijd. 'Lorrie,' zei ik nogmaals, 'ik weet gewoon wat er gaat gebeuren. Je gaat naar de universiteit en al die jongens worden verliefd op je. Ze willen meteen met je trouwen, hoe jong je ook bent.' Het was weer even stil; ze keek me strak aan en zei weer met diezelfde rust in haar stem: 'Ik ben van plan om te wachten, Pa.'

Toen ik dit later, in een praatprogramma van Focus on the Family, op de radio naar voren bracht, moest ik toegeven dat Lorrie haar belofte had gehouden. Ze werd vierentwintig, daarna vijfentwintig. Plotseling werd ik bang dat ze misschien dacht dat ik vierendertig had gezegd. Ineens waren mijn angsten omgekeerd en dacht ik: *Wanneer gaat ze nou eens trouwen?* Mijn zorgen waren ongegrond, want kort daarna trouwde ze met haar huidige man.

Waarom was ik zo bezorgd dat Lorrie te jong zou trouwen? Dat is als volgt te verklaren: Jonge mensen zijn niet goed in staat een huwelijkspartner te kiezen, als ze zichzelf nog niet goed kennen. In onze samenleving, waar de puberteit vaak duurt tot

ruim in de twintig, is de identiteitsvorming niet voltooid voordat een individu zich emotioneel van zijn ouders heeft losgemaakt en iets van zijn unieke kenmerken heeft ontdekt. Voordat ze de twintig ruim gepasseerd zijn, hebben jonge mensen hun doelen en behoeften nog niet helder voor ogen. Ze hebben nog niet de tijd gehad onafhankelijk te zijn. Ze zijn nog niet in de positie om goed te kunnen bepalen met wat voor persoon ze een zinvolle relatie voor het leven kunnen hebben. Daar is gewoonweg meer levenservaring voor nodig.

Hou oud moet je dan zijn om te trouwen? Dat hangt van heel wat verschillende factoren af, zoals de mate van volwassenheid, de mogelijkheden om in eigen onderhoud te voorzien, de fase waarin een studie of opleiding zich bevindt. Maar statistisch kunnen we veilig stellen dat een huwelijk stabiel is wanneer de betrokkenen een eind in de twintig zijn. Zo wijst een bepaald onderzoek uit dat de stabielste huwelijken zijn 'begonnen' op de leeftijd van 28 jaar.

Denk niet dat ik het contact met de werkelijkheid heb verloren. In 1890 lag de gemiddelde leeftijd van Amerikaanse mannen op de dag van hun eerste huwelijk net boven de 26 jaar. Voor vrouwen was dat 22 jaar. Door de jaren heen zakten deze gemiddelden geleidelijk naar 22,8 jaar voor de mannen en 20,3 jaar voor de vrouwen. Dat was in 1950, na de tweede wereldoorlog. Maar in 1988 lag de gemiddelde leeftijd voor mannen bij hun eerste huwelijk weer op 25,9 jaar, voor vrouwen zelfs op een recordhoogte van 23,6 jaar. De gemiddelde leeftijd waarop vrouwen in het huwelijk treden, ligt hoger dan ooit tevoren en loopt langzaam op.

Het werk van de twee sociologen Marcia en Tom Lasswell heeft grote invloed op mij gehad. In 1974 schreef Marcia Lasswell een artikel met de titel: 'Is er een optimale leeftijd om te trouwen?' Zij kwam tot de volgende conclusie: